

N:o 2.

Ank. till Riksd. Kansli den 3 Febr. 1882, kl. 12 midd.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af verkställd granskning af Riksdagens Justitieombudsmans embetsförvaltning.

Sedan för den granskning af Justitieombudsmannens embetsförvaltning, som, enligt Riksdagsordningens § 42 mom. 2, åligger Lag-Utskottet, båda Kamrarne till Utskottet öfverlemnadt Justitieombudsmannens vid innevarande riksmöte afgifna embetsberättelse, samt i samma ändamål blifvit från Justitieombudsmansexpeditionen till Utskottet öfverlemnade dels de diarier, som under tiden från sistlidne riksdags början till början af den innevarande förts ej mindre i nämnda expedition än under Justitieombudsmannens embetsresa, dels expeditionens registratur för ofvan omförmälda tid, dels ock, på särskild requisition, handlingarne beträffande åtskilliga af Justitieombudsmannen handlagda ärenden, får Utskottet öfver den numera fullbordade granskningen af dessa handlingar härmed till Riksdagen afgifva utlåtande.

Uti sin *embetsberättelse* redovisar Justitieombudsmannen först för den del af embetsverksamheten, som afsett fullföljande af *åtal* med anledning af inkomna klagomål eller af särskilda under embetsresor och vid granskning af fångförteckningar gjorda iakttagelser; och utmärker denna redogörelse, hurusom Justitieombudsmannen med sorgfällighet sökt rätta embets- och tjänstemäns fel eller försummelser i tjensten samt förskaffa den eller dem, som genom samma fel eller försummelser blifvit lidande, upprättelse och ersättning. Justitieombudsmannen har ock låtit sig angeläget vara att, der de uti häradsarkiv befintliga domböcker, småprotokoll och öfriga handlingar befunnits oinbundna, tillhålla vederbörande att låta verkställa sådan inbindning.

Beträffande *lagskipningens tillstånd* har Justitieombudsmannen nu, likasom upprepade gånger tillföre, fäst uppmärksamheten å densammans mindre tillfredsställande skick i vissa delar samt bemärkt, hurusom den rättegångsordning, hvarunder lagskipningen arbetar, till sina hufvudgrunder varit oförändrad i snart ett och ett halft århundrade, under hvilken tid samhällslifvet i alla sina verksamhetsriktningar och i alla länder undergått så många och genomgripande omgestaltningar. Sedan emellertid Nya Lagberedningen nu mera till behandling företagit frågan om ny rättegångsordning, hade äfven hos oss lagstiftningsarbetet rigtats på en mera genomgripande omarbetning

af processlagarne; och redogör Justitieombudsmannen för den plan för detta arbetes fortskridande, som Beredningen i skrifvelse den 26 Maj 1880 underställt Kongl. Maj:t, och hvilken plan Kongl. Maj:t under den 9 Juli 1880 gillat. Justitieombudsmannen fäster härvid särskild uppmärksamhet på en promemoria med Öfersigt af frågan om ny Rättegångsordning, hvilken promemoria, bilagd Lagberedningens omförmälda skrifvelse, sedermera, i vissa delar omarbetad, blifvit genom tryck offentliggjord, och »innehåller ej endast en framställning af vår processlagstiftnings väsentliga brister, öfverensstämmande i många stycken med hvad Justitieombudsmannen i detta ämne förut haft att anmärka och derom fortfarande tänker, utan äfven öppnar utsigter till förbättringar, som, om de ock icke alla på en gång kunna genomföras, dock böra utgöra föremål för oafslåtliga sträfvanden.» Sin framställning uti stora hufvuddrag af nämnda promemorias innehåll avslutar Justitieombudsmannen med det uttalande, att, då den förebådade stora, allt omfattande reformen väl ännu många år torde få afbida sin fullbordan, det vore särdeles önskligt, att under tiden några af de mest känbara bristerna i nu gällande rättegångsordning kunde varda afhulpna genom speciallagstiftning.

Justitieombudsmannen, som under sina embetsresor till de särskilda delarne af riket haft för sed att, angående nyligen utfärdade lagar och förordningar, genom samtal och förfrågningar söka af domare och administrativa myndigheter, som hafva att tillämpa nämnda lagar och författningar, inhenta, hvilka svårigheter dervid kunnat hafva yppat sig, har ock på enahanda sätt gjort sig underrättad om tillämpningen af *Utsökningslagen den 10 Augusti 1877*. Med anledning af hvad sålunda förekommit har Justitieombudsmannen uti embetsberättelsen dels framställt och utvecklat sina åsikter om vissa delar af nämnda lag, dels ock, till följd af sitt åliggande att anmärka brister uti *lagstiftningen* samt uppgifva förslag till lagförbättringar, framställt åtskilliga förslag till ändring af samma lag, öfver hvilka senare, likasom angående det uti samma berättelse innefattade förslag till tillägg i 23 kap. Strafflagen, Utskottet kommer att framdeles under Riksdagens lopp afgifva särskilda utlåtanden.

Med anledning af uppkomna skiljaktiga meningar rörande rätta tolkningen af 16 § 1 mom. i förordningen om nya Strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall, jemförd med 18 kap. 12 § Kyrkolagen i dess nuvarande lydelse, utvecklar Justitieombudsmannen i embetsberättelsen, efter sin uppfattning, nämnda lagrums betydelse och sammanhang. Han anmäler vidare, att han under den 28 December sistlidna år till Kongl. Maj:t gjort ytterligare underdånig hemställan i fråga om tillämpningen af gällande föreskrifter angående straffs verkställande, dervid Justitieombudsmannen velat än vidare ådagalägga behovet af hithörande författningsars

reviderande och af ett omsorgsfullt begrundande af frågan, om och i hvad mån stadgandet om afdrag å straff- och arbetstid, hvilket i så många former åstadkommit svårigheter, misstag och förvillelser, fortfarande borde bibehållas.

De af Justitieombudsmannen under år 1881 handlagda *klagomål* hafva utgjort 72, deraf vid 1881 års början förut inkomna och fortfarande under handläggning 5 samt under samma år inkomna 67. Af dessa hafva 42 lemnats utan åtgärd, 20 efter vederbörandes hörande fått förfalla, 1 återkallats, 5 hänvisats till åtal, och 4 såsom vid årets slut fortfarande under handläggning balanserats. Då till ofvan upptagna 5 förordnade åtal läggas dels 2 med anledning af fångförteckningarnes granskning, dels 1 med anledning af anmärkning under ett föregående års embetsresa, har summan af under året förordnade åtal utgjort 8.

Under *årets embetsresa* har Justitieombudsmannen besökt delar af Södermanland, Vestmanland och Upland, Gestrkland, Dalarne, Helsingland och Jemtland samt hos läns- och stiftsstyrelserna, stadsdomstolarne och domarena på landet gjort sig underrättad om der handlagda ärendens gång, om arkivens underhåll och vård samt genom besök i fångelserna uttrönt dessas beskaffenhet och fångarnes behandling.

Då Utskottet icke funnit något att erinra beträffande det sätt, på hvilket Justitieombudsmannen fyllt det maktpåliggande och ansvarsfulla värf, till hvilket Riksdagens förtroende honom kallat, utan, enligt Utskottets på den verkställda granskningen grundade mening, Justitieombudsmannen uti sin embetsverksamhet ställt sig till noggrann efterrättelse den för honom gällande instruktion, föranlåtes Utskottet att, angående Justitieombudsmannens embetsförvaltning i dess helhet, inför Riksdagen uttala det omdöme,

att Justitieombudsmannen genom nit, oväld och skicklighet fortfarande motsvarat Riksdagens förtroende.

Stockholm den 3 Februari 1882.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Herr *Thomasson* har begärt få här antecknadt, att han i följd af sjukdom varit hindrad att deltaga i ärendets slutliga behandling inom Utskottet.